

da Yankee-ta bogastvo ne omehkuči tako, da bi se bal težav in nevarnosti vojske.

Amerikanski bogatini so pokazali sploh v tej vojski, da so čvrsti domoljubi. Jeden Astorjev je bil člen gori omenjenih konjikov, drugi (brat njegov) je pa vladi podaril jedno celo baterijo. Kupil je kanone, konje, izbral narbolj pripravne prostovoljce in izplačeval je vso plačo iz svojega žepa. Obljubil je skrbeti za ranjene in za sorodnike, odvisne na cne, kateri se padli v bitkah. Vsakega Astorja premoženje se ceni na 70 milijonov dolarjev. Več milijonarjev je postavilo svoje Yacht-e (izg. jat) vladi na razpolaganje. Vlada je te čarobno-elegantne ladije radovaljno uvrstila v svojo mornarico, ker so bila radi jih hitrosti izvrstno sposobne, križati po morji in zalezovati španjske ladije.

Vojno mornarstvo Zjed. držav je pokazalo v tej vojski, da se sme postaviti na čelo vseh svetovnih mornaric. Angleško pač šteje veliko večje število ladij, pa kar se tiče novodobnih, naprednih strojnih naprav, zaostane daleč za Ameriko.

Amerik. vojne ladije so velikanski uničevalni stroji, sestavljeni z narvečjo bistroumnostjo, upotrebljajočo vsako vrsto mehaničnih pripomočil. Prve vrste oklopnice stoje vlado 5 do 6 milijonov dolarjev. Na takih ladijah je treba ljudij, kateri se spoznajo v mehaničnih rečeh. Znano je celemu svetu, da so Amerikanci izvrstni mehaniki.

Temu se ni čuditi, ker tukaj je vse stroj, stroj, stroj! Vse se opravlja s pomočjo strojev in človek včasih misli, da se je iznajditelju posrečilo človeške možgane ponarediti, tako čudovite dela opravljajo nekateri stroji.

Amerik. brodovje je pokončalo 30 španjskih ladij, na katerih je poginilo kakih 700 mornarjev, čez 2000 jih je pa bilo ujetih. Amerikani so na morji zgubili 3 mrtve in imeli so 10 ranjenih, ladja se jim ni nobena potopila, nekatere so bile nezdatno poškodovane.

To ne kaže toliko pogumnost in spretno vodstvo amerik. mornarice, kakor pa veliki tehnični napredek amerik. ladij nad španske.

Da v tej vojski ni šlo vse tako, kakor bi bilo želeto, to si lahko mislimo. Posebno kar se tiče oskrbnitva armadnih potreb, se je godilo veliko nedostojnosti.

Vojaki dostikrat niso imeli jesti in za ranjene in bolne ni bilo večkrat zdravstvenih pomočkov pripravljenih. Ako pomislimo, da Zjed. države niso bile skoro nič pripravljene za vojsko, in ker se je vse tako hitro vršilo — potem se temu ni čuditi.

Nezdravo podnebje na otoko Kuba, katero goji hudo rumeno mrzlico, je umorilo veliko več Amerikanov, kakor pa kroglice španjskih vojakov.

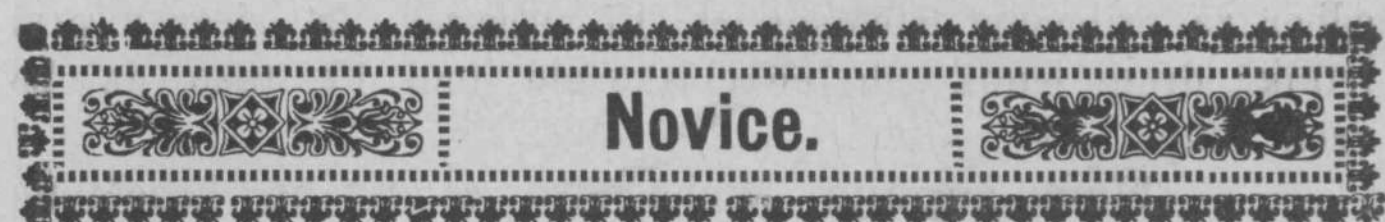
Ko bi španjski vojaki ne bili tako izstradani in otrujeni dolgega bojevanja, potem bi gotovo ne šlo vse tako gladko, kakor je.

Vlada v Madridu je po svoji zanikernosti, korupciji in nezmožnosti zakrivila, da so njeni vrli vojaki do smrti izstradani, s praznimi puškami, ker ni bilo streljiva,

udati se morali. Bog zna, ali se bodo španjski „Hidalgoti“ (plemitaži) kaj naučili po tej britki skušnji. Škoda za španjski narod, da more te trote rediti, kateri ga za plačilo tako po pasje vladajo.

V Zjed. državah pa bomo dobili zdaj tudi veliko večjo stalno armado in povečano mornarico. Vsled tega se bodo davki povečali in militarizem bo vzdigoval svojo glavo — kar bi v teku časa zamoglo škodovati pravicam in slobodi ljudstva.

Splošna volilna pravica in pa slobodna beseda v govorjenji in pisanji, pa ne bode nikdar pripustili, da se to zlo tako globoko ukorenini, kakor v evropskih državah.

— Osebnosti. Razni listi poročajo, da odstopi v kratkem štajerski namestnik marki Baquehem. Kot njegovega naslednika so imenovali kranjskega dež, predsednika barona Heina — kar pa ni prav verjetno — ter dostavljali, ka so kandidatje na mesto kranjskega dež, predsednika grof Pače podpredsednik računskega dvora na Dunaju, dvorni svetnik pri upravnem sodišču Truxa, podpredsednik zadrškega namestništva Pavič in tržaski namestniški svetnik baron Conrad.

Dopolnilna deželnozborska volitev. — V sredo dne 26. t. m. je mestna skupina Kranj-Škofjaloka izvolila deželnega poslanca namesto umrlega notarja Globočnika. Izvoljen je bil kandidat narodne stranke ravnatelj obrtnih strokovnih šol Ivan Šubic, kateri je dobil v Kranju 86 glasov, v Škofjiloki pa 41 glasov, dočim njegov protikandidat kurat Anton Koblar dobil v Kranju 43 glasov, v Škofjiloki pa 46 glasov.

— Potrjen zakon. Cesar je potrdil v deželnem zboru kranjskem sprejeti zakon, s katerim se v loškem cestnem okraju preloži loško-idrijska cesta proti Podgorji.

— Mestna hranilnica ljubljanska je izvolila svojim predsednikom veletržca gosp. Vaso Petričiča, podpredsednikom pa notarja gosp. Ivana Gogola.

— Predsednik višjega dež sodišča graškega grof Gleispach, kateri ima na vesti sklep, da slovenščina ni pri tem sodišču deležna ravnopravnosti, pride kot senatni predsednik k najvišjemu sodišču na Dunaj, na njegovo mesto pa pride baje znani naš „prijatelj“ dr. Gertscher.

— Blagoslovljenje gimnazijske kapele v Kranji se je vršilo 24. oktobra na jako slovesen način. Kapelo je blagoslovil knezoškof dr. Jeglič sam, slavnosti se je udeležil tudi dež. predsednik baron Hein.

— Častno občanstvo sta občini Dolenjavas pri Ribnici in Sodražica podelili okr. glavarju kočevskemu dr. pl. Thomannu.

— Gospodinjska šola c. kr. kmetijske družbe je bila 20. t. m. na slovesen način otvorjena. Ob 10. uri je knezoškof daroval sv. mašo. Udeležniki so se zbrali potem v veliki dvorani Marijanišča, kjer jih je ogovoril dr. Lampe. Predsednik kmetijske družbe ces. svet. Murnik je pojasnil zgodovino novega zavoda, ravnatelj Pirc pa nje pomen. V šolo je sprejetih 12 učenk.

— «Gospodinjska šola v Ljubljani» je imela 20 t. m. svoj občni zbor. Pri dopolnilnih volitvah v odbor so bili izvoljeni: Černe Elizabeta, Grošelj Marija, Jerina Marija, Premk Julija ter Kunc Matija. Letošnji revizorji računov gg. Gangl

Engelbert, Šturm Josip in revizorjev namestnik župnik Vrhovnik Ivan bili so vnovič izvoljeni.

— **Ustanovni shod društva «Naša straža»** se bde vršil v Ljubljani dne 15. novembra 1898 l zvečer ob 8. uri v „Katoliškem domu“. Ustanovni zbor voli glavni odbor in sicer po § 7. pravil 50 odbornikov: 10 s Kranjskega, 10 s Štajerskega, 10 s Koroškega, 10 s Primorskega in 10 izven teh dežel.

— **Poročil se je** gosp. Gregor Trdina v Ljubljani z gđ. Marijo Lavtižar iz Kranjske gore.

— **Zlato poroko** sta dne 23 t. m. obhajala gosp. Valentin Sadnikar, bivši pasarski mojster in hišni posestnik v Ljubljani ter njegova soproga gospa Ivana roj Wohlmut.

— **Vodovod v Škofji loki** se zgradi še letos in je načrte napravil nadinžene Žužek.

— **Kmetijska šola na Grmu.** V to šolo je deželni odbor za prihodnje leto sprejel 17 učencev in sicer v prvi letnik; drugi letnik jih bo obiskovalo tudi 17, tako da bo vseh skupaj 34.

— **Nova župnija.** Ministerstvo za uk in bogočastje je določilo, da je od 1. februarja 1899. leta ekspozitura Žabnica samostojna župnija Razen Žabnice bo nova župnija obsegala vasi Sp. Bitnje, Šutna, Formahe in Dorfarje.

— **Nove šole.** V Harijah se ustanovi jednorazrednica, jednorazrednice na Ježici, v Križah pri Tržiču in v Horjulu se razširijo v dvorazrednice, šola v Gorenjem Logatcu se razširi v četverorazrednico.

— **Premembe v učiteljstvu.** Učitelj in vodja ljudske šole v Železnikih, velezaslužni slovenski rodoljub gosp. Josip Levičnik, je imenovan nadučiteljem ravnotam, — Učitelj gosp. Mihael Poklukar v Višnji gori pride za učitelja-vodjo v Hotič. — Učiteljica gđ. Terezija Friedrich v Kočevju je imenovana za definitivno učiteljico v Domžalah. — Nadučitelj gosp. Jos. Kostanjevec je premeščen iz Prema v Litijo — Izprašani učiteljski kandidat gosp. V. Berce je imenovan definitivnim učiteljem v Prežganju. — Nadučitelj J. Zupanc v Starem trgu pride v Faro pri Kostelu. — Premeščeni so gg. M. Hiti iz Dobrnič v Stari trg in A. Smrdelj iz Planine pri Vipavi v Orehovicu.

— **Primorski učitelji** nameravajo poslati cesarju deputacijo v zadevi povišanja učiteljskih plač

— **Ravnopravnost na Primorskem.** Tržaški finančni ravnatelj je izdal posebno okrožnico, s katero vabi vse uradnike, naj se udeleže tečaja za učenje slovenskega jezika.

— **Kmetijsko-kemičnemu preskuševališču v Ljubljani** poslale so oblasti, društva in zasebniki do 20. t. m. to je v prvih dveh mesecih njegovega obstanka 55 različnih predmetov v znanstveno (kemično, oziroma mikroskopsko ali bakterijološko) preiskavo in sicer 23 poskušenj vina, 11* poskušenj Tomažove žlindrovke, 9 poskušenj vode iz studencev in vodnjakov, nadalje 4 poskušnje ilovine, 3 poskušnje vinskega mošta (grozdja) in po 1 poskušnjo zemlje, meka, plva, sladkorja in tkanine. Poleg tega so se obračali na zavod o različnih kmetijskih in tehniških zadevah. Iz tega se razvidi, kako je bil potreben ta znanstveni zavod za našo deželo.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju** ima v soboto 12. novembra t. l. svoj X. občni zbor v hotelu „zur goldenen Ente“, na Dunaju. I. Riemergasse 4, I. nadstropje. Začetek ob sedmih zvečer K temu se uljudno vabijo vsi na Dunaju bivajoči društveni člani.

— **«Der Süden».** Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Zadnja številka (8.) tega časopisa nas je prijetno iznenadila. V njej se naznanuje, da bode ta časopis od 1. novembra t. l. izhajal po trikrat na mesec in sicer 1., 10. in 20. Konsorcij tega lista je storil ta korak, ker se je ogromno graddiva nakopičilo ter je bilo vsekako potrebno, da ta list izide

večkrat. Želji mnogo prijateljev lista, ki si jih je pridobil v kratkem času svojega obstanka, se je deloma vstreglo. Da bode mogel ta list — kakor znano, glasilo slovenskih in hrvatskih državnih poslancev — popolnoma zadostiti svoji nalogi, treba mu vsestranske podpore z obilnim naročevanjem. Stori vsak rodoljub svojo dolžnost, delujte za list povsod, nabirajte naročnike in inserate, pa bode lahko vstrezal svoji nalogi v središču avstrijskem. — Uredništvo in upravništvo lista „Der Süden“, Dunaj, I. Plankengasse 4. Naročnina znaša za celo leto 3 gl. za pol leta 1 gl. 65 kr.

— **Zavod sv. Nikolaja v Trstu** vabi na veliko dramatično predstavo katero priredi v torek dne 1. novembra t. l. v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ s sodelovanjem tamburaškega zbora iz Rojana, govorom in igro. Začetek ob 1/28. uri zvečer. Vstopnina za osebo 40 kr., sedeži I. vrste 50 kr., II. vrste 40 kr., III. vrste 20 kr. Ker je koncert v korist zavoda sv. Nikolaja se predplačila hvaležno sprejemajo, K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Brez rok in brez nog.** V Zibiki pri Šmarju na Štajerskem je neka žena povila sicer čvrsto in zdravo dete, katero pa nima ne rok ne nog.

— **Tatvine.** Zadnji čas se je v ljubljanski okolici in tudi v Ljubljani sami primerilo več večjih jako predrznih ulomov in tatvin. Dasi je vsa policija na nogah, se vender še ni posrečilo, priti tatovom na sled.

— **Kuga na Dunaju.** — Lansko leto, ko je v Indiji razsajala kuga, šlo je več avstrijskih zdravnikov tja, da proučujejo to strašno bolezen. A namesto, da bi bili delali svoje študije v Indiji in tamkaj delali svoje eksperimente, katerih namen je, najti zdravilo proti kugi, prinesli so kužni strup s seboj v Evropo, ga tu umetno pomnoževali in ž njim delali svoje poskuse na živalih. To se je na Dunaju strašno maščevalo. Dunajski zdravnik dr. Müller je bil prinesel iz Indije kužnega strupa in delal ž njim v občni bolnici svoje poskuse. Minole dni je bolnični sluga Barisch nakrat za kugo obolel in umrl. To je obudilo nepopisen strah po vsem Dunaju in tudi v drugih krajih, kajti z Barischem je prišlo več družih oseb v dotiko. In strah ni bil neopravičen, kajti Barisch je okužil prej imenovanega zdravnika dr. Müllerja, kateri je v nedeljo za kugo umrl, in več družih moških in žensk. Oblastva so takoj odredila vse potrebne varnostne priprave tako, da je opravičeno upanje, da se kuga ne razširi.

— **Javna dražba Zolovega pohištva** ki se je vršila v torek popoldne v Rue de Bruxelles v Parizu je privabila okoli 500 radovednežev in licitantov. V veži Zolove palače je bilo pripravljeno vse ono pohištvo, ki naj bi se prodalo za 30.000 frankov. Tu so bili prekrasni kipi, reliefi, pohištvo à la Louis XV., japonske umetnine, biljard, starogrški stebri, marmorni sarkofagi in priprosta miza iz orehovine. Licitacija se je začela z mizo. Izklicalec je začel: „Miza iz orehovine, rujavo pobarvana, 100 frankov“! Nekdo je ponudil 120 frankov k prvemu in drugemu. Založnik Zolovih romanov, Fasquelle pa je zaklical: „Jaz dam 32.000 frankov“! S tem je bila licitacija završena. Za ostali tisočak pa se bo dražba v soboto nadaljevala.

— **Morilec cesarice Elizabete.** O preiskavi proti Lucheniju se poroča: Drž, pravnik in preiskovalni sodnik ima vse polno dela. Od vseh strani sveta prihaja ogromno brzojavk, a mednarodno redarstvo ima ravno tako veliko dela z dolgimi izkazi in opisi; tudi dopisovanje z Dunajem je zelo obsežno. Po kazenskem pravilniku se morajo obtožencu pred razpravo predložiti vsi oni spisi, ki se njega tičejo. Najdalje v 20 dneh mora biti preiskava končana. Morilecu ne dajo čitati ne pisem, ne časnikov. Proti Lucheniju se porablja zakoni najstrožje. V prvi polovici novembra pride pred poroto. V preiskavi so